Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 5 czerwca 2014 r.*

Współpraca sądowa w sprawach cywilnych — Rozporządzenia (WE) nr 40/94 i nr 44/2001 — Wspólnotowy znak towarowy — Artykuł 93 ust. 5 rozporządzenia (WE) nr 40/94 — Jurysdykcja międzynarodowa w sprawach naruszenia — Określenie miejsca, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę — Transgraniczny udział większej liczby osób w popełnieniu czynu niedozwolonego

W sprawie C-360/12

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Bundesgerichtshof (Niemcy) postanowieniem z dnia 28 czerwca 2012 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 31 lipca 2012 r., w postępowaniu:

Coty Germany GmbH, dawniej Coty Prestige Lancaster Group GmbH,

przeciwko

First Note Perfumes NV,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: L. Bay Larsen, prezes izby, K. Lenaerts, wiceprezes Trybunału, pełniący obowiązki sędziego czwartej izby, M. Safjan (sprawozdawca), J. Malenovský i A. Prechal, sędziowie,

rzecznik generalny: N. Jääskinen,

sekretarz: M. Aleksejev, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 19 września 2013 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu Coty Germany GmbH, dawniej Coty Prestige Lancaster Group GmbH, przez K. Schmidta-Herna oraz U. Hildebrandta, Rechtsanwälte,

— w imieniu First Note Perfumes NV przez M. Dinnesa, Rechtsanwalt,

— w imieniu rządu niemieckiego przez F. Wannek, J. Kemper oraz T. Henzego, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa przez A. Robinsona, działającego w charakterze pełnomocnika,

* Język postępowania: niemiecki.

— w imieniu rządu szwajcarskiego przez D. Klingelego, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez F. Bulsta oraz M. Wilderspina, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 21 listopada 2013 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 93 ust. 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 40/94 z dnia 20 grudnia 1993 r. w sprawie wspólnotowego znaku towarowego (Dz.U. 1994, L 11, s. 1) oraz art. 5 pkt 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2001, L 12, s. 1).

2 Wniosek ów został przedstawiony w ramach sporu pomiędzy spółką Coty Germany GmbH (zwaną dalej „Coty Germany"), dawniej Coty Prestige Lancaster Group GmbH, a spółką First Note Perfumes NV (zwaną dalej „First Note") w przedmiocie zarzutu naruszenia znaku towarowego oraz naruszenia Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji) ze względu na sprzedaż w Belgii towarów podrabianych przedsiębiorcy niemieckiemu, który odsprzedał je w Niemczech.

Ramy prawne

Rozporządzenie nr 40/94

3 Motyw piętnasty rozporządzenia nr 40/94 stanowi:

„orzeczenia dotyczące ważności i naruszenia wspólnotowego znaku towarowego są skuteczne i obejmują całe terytorium Wspólnoty, jako że jest to jedyny sposób uniknięcia sprzecznych orzeczeń ze strony sądów i Urzędu [Harmonizacji w ramach Rynku Wewnętrznego (znaki towarowe i wzory) (OHIM)] oraz zapewnienia, że jednolity charakter wspólnotowych znaków towarowych nie zostanie naruszony; przepisy zawarte w Konwencji [z dnia 27 września 1968 r.] o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych [Dz.U. 1972, L 299, s. 32, zwanej dalej »konwencją brukselską«] mają zastosowanie do wszystkich czynności prawnych odnoszących się do wspólnotowych znaków towarowych, z wyjątkiem wypadków, w których niniejsze rozporządzenie przewiduje odstępstwo od tych przepisów".

4 Artykuł 9 omawianego rozporządzenia, zatytułowany „Prawa przyznane przez wspólnotowy znak towarowy", przewiduje w ust. 1 i 3:

„1. Wspólnotowy znak towarowy przyznaje właścicielowi wyłączne prawa do tego znaku. Właściciel jest uprawniony do zakazania wszelkim stronom [osobom] trzecim, które nie posiadają jego zgody, używania w obrocie handlowym:

a) oznaczenia identycznego ze wspólnotowym znakiem towarowym dla towarów lub usług identycznych z tymi, dla których wspólnotowy znak towarowy jest zarejestrowany;

b) oznaczenia, w przypadku którego z powodu jego identyczności lub podobieństwa do wspólnotowego znaku towarowego oraz identyczności lub podobieństwa towarów lub usług, których dotyczy wspólnotowy znak towarowy i to oznaczenie, istnieje prawdopodobieństwo wprowadzenia w błąd opinii publicznej [odbiorców]; prawdopodobieństwo wprowadzenia w błąd obejmuje również prawdopodobieństwo skojarzenia oznaczenia ze znakiem towarowym;

c) oznaczenia identycznego lub podobnego do wspólnotowego znaku towarowego w odniesieniu do towarów lub usług, które nie są podobne do tych, dla których zarejestrowano wspólnotowy znak towarowy, w przypadku gdy cieszy się on renomą we Wspólnocie i w przypadku gdy używanie tego oznaczenia bez uzasadnionej przyczyny powoduje nienależną korzyść z powodu lub jest szkodliwe dla odróżniającego charakteru lub renomy wspólnotowego znaku towarowego [powodowałoby czerpanie nienależnej korzyści z odróżniającego charakteru lub renomy wspólnotowego znaku towarowego bądź też działało na ich szkodę].

[…]

3. Prawa przyznane przez wspólnotowy znak towarowy są skuteczne wobec stron [osób] trzecich z dniem opublikowania rejestracji znaku towarowego. Jednakże można dochodzić odpowiedniego odszkodowania w odniesieniu do spraw wynikłych [z tytułu czynów dokonanych] po dacie opublikowania zgłoszenia wspólnotowego znaku towarowego, które to sprawy [czyny] po opublikowaniu rejestracji znaku byłyby zakazane na mocy tej publikacji. Sąd rozpatrujący sprawę nie może wydać orzeczenia co do istoty sprawy, dopóki rejestracja nie zostanie opublikowana”.

5 Artykuł 14 ust. 2 wspomnianego rozporządzenia stanowi:

„Niniejsze rozporządzenie nie stanowi przeszkody dla wnoszenia powództw w sprawach wspólnotowego znaku towarowego na mocy ustawodawstwa państw członkowskich dotyczącego w szczególności odpowiedzialności cywilnej oraz nieuczciwej konkurencji”.

6 Artykuł 90 rozporządzenia nr 40/94, zatytułowany „Stosowanie Konwencji o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń”, brzmi następująco:

„1. Jeżeli niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej, postanowienia [konwencji brukselskiej], zmienionej konwencjami o przystąpieniu do tej konwencji państw przystępujących do Wspólnot Europejskich, cała ta konwencja oraz konwencje o przystąpieniu zwane są dalej »Konwencją o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń«, stosują się do postępowań odnoszących się do wspólnotowych znaków towarowych oraz zgłoszeń wspólnotowych znaków towarowych, jak również do postępowań odnoszących się do jednoczesnych i kolejnych powództw na podstawie wspólnotowych znaków towarowych i krajowych znaków towarowych.

2. W przypadku postępowań w odniesieniu do powództw i roszczeń określonych w art. 92:

a) art. 2, 4, art. 5 ust. 1, 3, 4 i 5 oraz art. 24 Konwencji o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń nie stosuje się;

[…]”.

7 Artykuł 91 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia stanowi:

„Państwa członkowskie wyznaczają na swoich terytoriach możliwie jak najmniejszą liczbę krajowych sądów i trybunałów działających jako sądy pierwszej i drugiej instancji, zwanych dalej »sądami w sprawach wspólnotowych znaków towarowych«, które pełnią funkcje powierzone im na mocy niniejszego rozporządzenia”.

8 Zgodnie z art. 92 omawianego rozporządzenia, zatytułowanym „Jurysdykcja w sprawach naruszenia i ważności”:

„Sądy w sprawach wspólnotowych znaków towarowych mają wyłączną właściwość:

a) w przypadku wszystkich powództw, których przedmiotem jest naruszenie, oraz – jeżeli zezwala na to ustawodawstwo krajowe – w przypadku powództw dotyczących zagrożenia naruszenia, odnoszących się do wspólnotowego znaku towarowego;

b) w przypadku powództw o stwierdzenie braku naruszenia, jeżeli zezwala na to ustawodawstwo krajowe;

c) w przypadku wszystkich powództw wnoszonych w wyniku czynności określonych w art. 9 ust. 3 zdanie drugie;

d) w roszczeniach wzajemnych o stwierdzenie wygaśnięcia lub unieważnienie wspólnotowego znaku towarowego na podstawie art. 96”.

9 Artykuł 93 rozporządzenia nr 40/94, zatytułowany „Jurysdykcja międzynarodowa”, stanowi:

„1. Z zastrzeżeniem przepisów niniejszego rozporządzenia, jak również wszelkich postanowień Konwencji o jurysdykcji i wykonaniu orzeczeń sądowych według art. 90 dla postępowań wynikłych z powództwa lub powództwa wzajemnego wymienionych w art. 92 właściwe są sądy państwa członkowskiego, w którym pozwany ma miejsce zamieszkania, lub – w przypadku braku miejsca zamieszkania w państwie członkowskim – sądy jakiegokolwiek państwa członkowskiego, w którym ma przedsiębiorstwo.

2. Jeżeli pozwany nie ma miejsca zamieszkania/siedziby ani przedsiębiorstwa w żadnym z państw członkowskich, postępowania takie toczą się przed sądami tego państwa członkowskiego, w którym miejsce zamieszkania/siedzibę ma powód, a jeżeli nie ma on miejsca zamieszkania/siedziby w żadnym z państw członkowskich, w tym, w którym ma przedsiębiorstwo.

3. Jeżeli ani pozwany, ani powód nie mają takiego miejsca zamieszkania/siedziby ani przedsiębiorstwa, wówczas postępowanie toczy się przed sądami tego państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę [OHIM].

[…]

5. Postępowania w odniesieniu do powództw i roszczeń określonych w art. 92, z wyjątkiem powództw o stwierdzenie braku naruszenia wspólnotowego znaku towarowego, mogą również toczyć się przed sądami państwa członkowskiego, w którym miało miejsce naruszenie lub wystąpiła groźba naruszenia, lub w którym została dokonana czynność w rozumieniu art. 9 ust. 3 zdanie drugie”.

10 Artykuł 94 wspomnianego rozporządzenia, zatytułowany „Zakres jurysdykcji”, przewiduje w ust. 2:

„Sąd w sprawach wspólnotowych znaków towarowych, którego właściwość wynika z art. 93 ust. 5, ma właściwość wyłącznie w sprawach, których przedmiotem są czynności dokonane lub groźba ich dokonania na terytorium państwa członkowskiego, w którym ten sąd ma swoją siedzibę”.

Rozporządzenie nr 44/2001

11 Z motywu 2 rozporządzenia nr 44/2001 wynika, że służy ono wdrożeniu w interesie należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego „przepisów celem ujednolicenia przepisów o jurysdykcji w sprawach cywilnych i handlowych oraz uproszczenia formalności ze względu na szybkie i nieskomplikowane uznawanie i wykonywanie orzeczeń z państw członkowskich związanych niniejszym rozporządzeniem".

12 Motywy 11, 12 i 15 wspomnianego rozporządzenia brzmią następująco:

„(11) Przepisy o jurysdykcji powinny być w wysokim stopniu przewidywalne i powinny zależeć zasadniczo od miejsca zamieszkania pozwanego, a tak ustalona jurysdykcja powinna mieć miejsce zawsze, z wyjątkiem kilku dokładnie określonych przypadków, w których ze względu na przedmiot sporu lub umowę stron uzasadnione jest inne kryterium powiązania. Siedziba osób prawnych musi być zdefiniowana wprost w rozporządzeniu celem wzmocnienia przejrzystości wspólnych przepisów i uniknięcia konfliktów kompetencyjnych.

(12) Jurysdykcja oparta na łączniku miejsca zamieszkania powinna zostać uzupełniona jurysdykcją opartą na innych łącznikach, które powinny zostać dopuszczone ze względu na ścisły związek pomiędzy sądem a sporem prawnym lub w interesie prawidłowego wymiaru sprawiedliwości.

[…]

(15) W interesie zgodnego wymiaru sprawiedliwości należy unikać tak dalece, jak jest to tylko możliwe, równoległych postępowań, aby w dwóch państwach członkowskich nie zapadały niezgodne ze sobą orzeczenia […]".

13 Przepisy o jurysdykcji ujęte są w rozdziale II wspomnianego rozporządzenia w art. 2–31.

14 Artykuł 2 ust. 1, ujęty w sekcji 1 wspomnianego rozdziału II, zatytułowanej „Przepisy ogólne", brzmi następująco:

„Z zastrzeżeniem przepisów niniejszego rozporządzenia osoby mające miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego mogą być pozywane, niezależnie od ich obywatelstwa, przed sądy tego państwa członkowskiego".

15 Artykuł 3 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001, który zawarty jest w tej samej sekcji, stanowi:

„Osoby mające miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego mogą być pozywane przed sądy innego państwa członkowskiego tylko zgodnie z przepisami sekcji 2–7 niniejszego rozdziału".

16 Artykuł 5 pkt 3 wspomnianego rozporządzenia, który ujęty jest w sekcji 2 rozdziału II omawianego rozporządzenia, zatytułowanej „Jurysdykcja szczególna", przewiduje:

„Osoba, która ma miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego, może być pozwana w innym państwie członkowskim:

[…]

3) jeżeli przedmiotem postępowania jest czyn niedozwolony lub czyn podobny do czynu niedozwolonego albo roszczenia wynikające z takiego czynu – przed sąd miejsca, gdzie nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę".

17 Artykuł 68 ust. 2 omawianego rozporządzenia stanowi:

„O ile niniejsze rozporządzenie zastępuje w stosunkach pomiędzy państwami członkowskimi postanowienia konwencji brukselskiej, odesłania do tejże konwencji uważa się za odesłania do niniejszego rozporządzenia”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

18 Z postanowienia odsyłającego wynika, że spółka Coty Germany, z siedzibą w Moguncji (Niemcy), produkuje i dystrybuuje perfumy i produkty kosmetyczne. Jest ona właścicielem praw do trójwymiarowego wspólnotowego znaku towarowego (czarno-białego) nr 003788767 przedstawiającego flakon, zarejestrowanego dla produktów perfumeryjnych.

19 Coty Germany sprzedaje perfumy damskie o nazwie „Davidoff Cool Water Woman” w kolorowych i opatrzonych napisami flakonach odwzorowujących wspomniany wspólnotowy znak towarowy.

20 First Note, spółka z siedzibą w Oelegem (Belgia), prowadzi handel hurtowy perfumami. W styczniu 2007 r. sprzedała ona perfumy o nazwie „Blue Safe for Women”, które nabył Stefan P. Warenhandel (dalej „Stefan P.”), prowadzący przedsiębiorstwo handlowe w Niemczech. Z postanowienia odsyłającego wynika, że Stefan P. odebrał dostawę towarów od spółki First Note w Belgii, a następnie odsprzedał je na terytorium niemieckim.

21 Spółka Coty Germany wniosła powództwo przeciwko spółce First Note, podnosząc, że dystrybucja przez tę ostatnią wspomnianych perfum we flakonach analogicznych do tych, których przedstawienie jest zastrzeżone wyżej wymienionym znakiem towarowym, stanowi naruszenie znaku towarowego, niedozwoloną reklamę porównawczą i nieuczciwe naśladownictwo.

22 Powództwo to nie zostało uwzględnione ani w pierwszej instancji, ani w postępowaniu odwoławczym. W orzeczeniu wydanym w postępowaniu odwoławczym stwierdzono brak jurysdykcji krajowej sądów niemieckich. Spółka Coty Germany wniosła do Bundesgerichtshof skargę rewizyjną. Na poparcie tej skargi powołuje się ona na wspólnotowy znak towarowy nr 003788767 oraz na okoliczność, że na mocy ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji takie praktyki handlowe są zabronione, a posiłkowo, na wypadek gdyby takie łączenie zarzutów było wykluczone, opiera się w pierwszej kolejności na wspólnotowym znaku towarowym i w drugiej kolejności na niemieckiej ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

23 W powyższych okolicznościach Bundesgerichtshof postanowił zawiesić postępowanie i przedłożyć Trybunałowi następujące pytania prejudycjalne:

„1) Czy art. 93 ust. 5 rozporządzenia […] nr 40/94 należy interpretować w ten sposób, że naruszenie miało miejsce w danym państwie członkowskim (państwie członkowskim A) w rozumieniu [wspomnianego przepisu], jeśli poprzez działanie w innym państwie członkowskim (państwie członkowskim B) ma miejsce udział w naruszeniu prawa dokonanym w pierwszym z wymienionych państw członkowskich (państwie członkowskim A)?

2) Czy art. 5 pkt 3 rozporządzenia […] nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że zdarzenie wywołujące szkodę nastąpiło w danym państwie członkowskim (państwie członkowskim A), jeśli czyn niedozwolony, który jest przedmiotem postępowania lub z którego wywodzone są roszczenia, został popełniony w innym państwie członkowskim (państwie członkowskim B) i polega na udziale w czynie niedozwolonym popełnionym w pierwszym z wymienionych państw członkowskich (państwie członkowskim A) (czyn główny)?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

24 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy pojęcie „państwa członkowskiego, w którym miało miejsce naruszenie" widniejące w art. 93 ust. 5 rozporządzenia nr 40/94 należy interpretować w ten sposób, że w wypadku sprzedaży i dostawy towaru podrobionego dokonanych na terytorium jednego państwa członkowskiego, którego odsprzedaż przez nabywcę następuje na terytorium innego państwa członkowskiego, sądom tego ostatniego państwa członkowskiego przysługuje na mocy wspomnianego przepisu jurysdykcja do rozpoznania powództwa o naruszenie przeciwko pierwotnemu sprzedawcy, który sam nie działał w państwie członkowskim siedziby sądu rozpoznającego sprawę.

25 Jak wynika z postanowienia odsyłającego, sąd odsyłający zastanawia się, czy pojęcie „państwa członkowskiego, w którym miało miejsce naruszenie" użyte w art. 93 ust. 5 rozporządzenia nr 40/94 należy interpretować w sposób analogiczny do pojęcia „miejsca, gdzie nastąpiło […] zdarzenie wywołujące szkodę" widniejącego w art. 5 pkt 3 rozporządzenia nr 44/2001.

26 W tym względzie należy zauważyć, że bez względu na zasadę stosowania rozporządzenia nr 44/2001 do postępowań sądowych dotyczących wspólnotowego znaku towarowego stosowanie niektórych przepisów rzeczonego rozporządzenia do postępowań wynikających z powództw i roszczeń określonych w art. 92 rozporządzenia nr 40/94 jest wyłączone na mocy art. 90 ust. 2 tego ostatniego rozporządzenia.

27 Przy uwzględnieniu wskazanego wyłączenia przewidziana w art. 91 ust. 1 rozporządzenia nr 40/94 właściwość sądów w sprawach wspólnotowych znaków towarowych w zakresie rozpoznania powództw i roszczeń określonych w art. 92 rzeczonego rozporządzenia wynika z przepisów bezpośrednio określonych w tymże rozporządzeniu, które mają – jak zauważył rzecznik generalny w pkt 36 opinii – charakter lex specialis w stosunku do przepisów zawartych w rozporządzeniu nr 44/2001.

28 W szczególności na mocy przepisu art. 90 ust. 2 w związku z art. 92 rozporządzenia nr 40/94 wyraźnie wyłączone jest stosowanie art. 5 ust. 3 konwencji brukselskiej, któremu odpowiada art. 5 pkt 3 rozporządzenia nr 44/2001, do powództw, których przedmiotem jest naruszenie wspólnotowego znaku towarowego.

29 W tym względzie należy zauważyć, że art. 93 rozporządzenia nr 40/94 przewiduje kilka podstaw jurysdykcji międzynarodowej.

30 W szczególności art. 93 ust. 5 rozporządzenia nr 40/94 ustanawia między innymi jurysdykcję sądów państwa członkowskiego, w którym miało miejsce naruszenie lub wystąpiła groźba naruszenia.

31 Jeśli chodzi o wykładnię wspomnianego art. 93 ust. 5, przy uwzględnieniu tego, co stwierdzono w pkt 27 i 28 niniejszego wyroku, widniejące w tym przepisie pojęcie „państwa członkowskiego, w którym miało miejsce naruszenie lub wystąpiła groźba naruszenia" należy interpretować w sposób autonomiczny w stosunku do pojęcia „miejsca, gdzie nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę" widniejącego w art. 5 pkt 3 rozporządzenia nr 44/2001.

32 W rezultacie dualizm łączników – czyli łącznika miejsca, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące powstanie szkody, oraz łącznika miejsca, w którym szkoda zaistniała – przyjęty w orzecznictwie Trybunału dotyczącym art. 5 pkt 3 rozporządzenia nr 44/2001 (zob. wyrok Bier, 21/76, EU:C:1976:166, pkt 19; ostatnio wyrok Kainz, C-45/13, EU:C:2014:7, pkt 23 i przytoczone tam orzecznictwo) nie może automatycznie mieć znaczenia dla wykładni pojęcia „państwa członkowskiego, w którym miało miejsce naruszenie lub wystąpiła groźba naruszenia" widniejącego w art. 93 ust. 5 rozporządzenia nr 40/94.

33 Aby ustalić, czy autonomiczna wykładnia tego ostatniego przepisu prowadzi jednakże do uznania takiego dualizmu łączników, należy zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału uwzględnić nie tylko brzmienie wspomnianego przepisu, lecz również jego kontekst i cele.

34 Jeśli chodzi o brzmienie art. 93 ust. 5 rozporządzenia nr 40/94, pojęcie „państwa członkowskiego, w którym miało miejsce naruszenie" sugeruje – jak zauważył rzecznik generalny w pkt 31 opinii – że łącznik ten odnosi się do czynnego zachowania sprawcy tego naruszenia. Z tego względu łącznik przewidziany w tym przepisie dotyczy terytorium państwa członkowskiego, w którym nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie powodujące naruszenie, a nie terytorium państwa członkowskiego, w którym wspomniane naruszenie wywołuje skutki.

35 Należy także zauważyć, że przyjęcie istnienia podstawy jurysdykcji wynikającej ze wspomnianego art. 93 ust. 5, opartej na miejscu, w którym naruszenie wywołuje skutki, byłoby sprzeczne z brzmieniem art. 94 ust. 2 rzeczonego rozporządzenia, ograniczającego wynikającą z art. 93 ust. 5 właściwość sądów w sprawach wspólnotowych znaków towarowych do spraw, których przedmiotem są czynności dokonane lub groźba ich dokonania na terytorium państwa członkowskiego siedziby sądu rozpoznającego sprawę.

36 Ponadto, jak zauważył rzecznik generalny w pkt 28 i 29 opinii, zarówno geneza, jak i kontekst rozporządzenia nr 40/94 potwierdzają chęć prawodawcy Unii do odstąpienia od podstawy jurysdykcji przewidzianej w art. 5 pkt 3 rozporządzenia nr 44/2000 mając na względzie w szczególności to, że ta ostatnia podstawa jurysdykcji nie wystarcza, aby odnieść się do szczególnych problemów dotyczących naruszenia wspólnotowego znaku towarowego.

37 W rezultacie jurysdykcję wynikającą z art. 93 ust. 5 rozporządzenia nr 40/94 można przypisać wyłącznie sądom w sprawach wspólnotowych znaków towarowych państwa członkowskiego, na którego terytorium pozwany popełnił zarzucany czyn bezprawny.

38 W świetle powyższego na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, że pojęcie „państwa członkowskiego, w którym miało miejsce naruszenie" widniejące w art. 93 ust. 5 rozporządzenia nr 40/94 należy interpretować w ten sposób, że w wypadku sprzedaży i dostawy towaru podrobionego dokonanych na terytorium jednego państwa członkowskiego, którego odsprzedaż przez nabywcę następuje na terytorium innego państwa członkowskiego, wskazany przepis nie pozwala na uznanie jurysdykcji do rozpoznania powództwa o naruszenie przeciwko pierwotnemu sprzedawcy, który sam nie działał w państwie członkowskim siedziby sądu rozpoznającego sprawę.

W przedmiocie pytania drugiego

39 Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 5 pkt 3 rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że w wypadku zarzutu niedozwolonej reklamy porównawczej lub nieuczciwego naśladownictwa oznaczenia chronionego wspólnotowym znakiem towarowym, zabronionych ustawą o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma sąd rozpoznający sprawę, wskazany przepis pozwala na uznanie właściwości do rozpoznania powództwa o stwierdzenie odpowiedzialności opartego na wspomnianej ustawie krajowej, wniesionego przeciwko jednemu z domniemanych sprawców, który ma siedzibę w innym państwie członkowskim i któremu zarzuca się popełnienie w tym państwie podnoszonego naruszenia.

40 W tym względzie należy zauważyć, że art. 14 ust. 2 rozporządzenia nr 40/94 wyraźnie stanowi, że powództwa w sprawach wspólnotowego znaku towarowego mogą być wnoszone na mocy ustawodawstwa państw członkowskich dotyczącego w szczególności odpowiedzialności cywilnej oraz nieuczciwej konkurencji.

41 Powództwa te nie są objęte właściwością sądów w sprawach wspólnotowych znaków towarowych. Właściwość do rozpoznania takich powództw nie jest zatem uregulowana rozporządzeniem nr 40/94. Z powyższego względu jurysdykcję do rozpoznania powództw opartych na krajowej ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji należy określić na podstawie przepisów rozporządzenia nr 44/2001.

42 Zatem jeśli chodzi o roszczenie oparte na naruszeniu krajowej ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, art. 5 pkt 3 rozporządzenia nr 44/2001 ma zastosowanie w celu ustalenia jurysdykcji sądu rozpoznającego sprawę.

43 Jeśli chodzi o wykładnię art. 5 pkt 3 rozporządzenia nr 44/2001, należy przede wszystkim przypomnieć, że przepisy wskazanego rozporządzenia powinny być przedmiotem wykładni autonomicznej, dokonywanej w drodze odwołania się do jego systematyki i celów (wyrok Melzer, C-228/11, EU:C:2013:305, pkt 22 i przytoczone tam orzecznictwo).

44 Wyłącznie na zasadzie odstępstwa od podstawowej zasady zawartej w art. 2 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001, ustanawiającej jurysdykcję sądów państwa członkowskiego miejsca zamieszkania pozwanego, sekcja 2 rozdziału II rzeczonego rozporządzenia przewiduje pewną liczbę wypadków jurysdykcji szczególnej, wśród których figuruje ten określony w art. 5 pkt 3 omawianego rozporządzenia (wyrok Melzer, EU:C:2013:305, pkt 23).

45 Jako że właściwość sądu miejsca, w którym nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę, stanowi regułę jurysdykcji szczególnej, podlega ona wykładni zawężającej, która nie może wykraczać poza wypadki wyraźnie określone we wspomnianym rozporządzeniu (wyrok Melzer, EU:C:2013:305, pkt 24).

46 Nie zmienia to faktu, że określenie „miejsce, gdzie nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę" użyte w art. 5 pkt 3 rozporządzenia nr 44/2001 obejmuje zarówno miejsce, w którym szkoda zaistniała, jak i miejsce, w którym nastąpiło zdarzenie stanowiące przyczynę leżącą u podstaw powstania szkody, wobec czego pozwany może zostać pozwany, według wyboru powoda, przed sądem mającym siedzibę w jednym bądź w drugim z tych miejsc (wyrok Melzer, EU:C:2013:305, pkt 25).

47 W tym względzie zgodnie z utrwalonym orzecznictwem przepis jurysdykcyjny zawarty w art. 5 pkt 3 rozporządzenia nr 44/2001 jest oparty na istnieniu łącznika wynikającego ze szczególnie ścisłego związku pomiędzy roszczeniem a sądem miejsca, gdzie nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę, który uzasadnia przyznanie jurysdykcji temu sądowi ze względu na prawidłowe administrowanie wymiarem sprawiedliwości oraz sprawną organizację postępowania (wyrok Melzer, EU:C:2013:305, pkt 26).

48 Jako że identyfikacja jednego z łączników przyjętych w orzecznictwie przytoczonym w pkt 46 niniejszego wyroku powinna umożliwić ustalenie jurysdykcji sądu, który obiektywnie znajduje się w najlepszej sytuacji do dokonania oceny, czy spełnione są przesłanki powstania odpowiedzialności pozwanego, wynika z tego, że powództwo może być prawidłowo wniesione tylko do sądu, w którego obszarze właściwości miejscowej mieści się właściwy łącznik (zob. podobnie wyroki: Folien Fischer i Fofitec, C-133/11, EU:C:2012:664, pkt 52; a także Melzer, EU:C:2013:305, pkt 28).

49 Jeśli chodzi o miejsce, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące powstanie szkody, z postanowienia odsyłającego wynika, że zdarzenie wywołujące szkodę zostało dokonane przez kilku sprawców i że spółka First Note, która jest jedyną pozwaną w postępowaniu głównym, działała wyłącznie w Belgii, a tym samym poza obszarem właściwości sądu, przed którym została pozwana.

50 Jak zaś Trybunał już orzekł, w okolicznościach, w których tylko jeden spośród większej liczby domniemanych sprawców szkody jest pozywany przed sąd, na którego obszarze właściwości nie działał, nie można uznać, że zdarzenie będące przyczyną powstania szkody miało miejsce na obszarze właściwości tego sądu w rozumieniu art. 5 pkt 3 rozporządzenia nr 44/2001 (zob. wyrok Melzer, EU:C:2013:305, pkt 40).

51 W rezultacie art. 5 pkt 3 wspomnianego rozporządzenia nie zezwala na uznanie, ze względu na miejsce, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące powstanie szkody, jurysdykcji do rozpoznania powództwa opartego na ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma sąd rozpoznający sprawę, przeciwko jednemu z domniemanych sprawców tej szkody, który nie działał na obszarze właściwości sądu rozpoznającego sprawę (zob. ww. wyrok Melzer, EU:C:2013:305, pkt 41).

52 Jednakże w przeciwieństwie do sprawy, w której zapadł wyrok Melzer (EU:C:2013:305), w sprawie głównej sąd odsyłający nie ograniczył swojego pytania do wykładni art. 5 pkt 3 wspomnianego rozporządzenia wyłącznie w celu uznania jurysdykcji sądów niemieckich ze względu na miejsce zdarzenia będącego przyczyną powstania podnoszonej szkody.

53 W konsekwencji należy również zbadać, czy w okolicznościach takich jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, gdy kilku domniemanych sprawców podnoszonej szkody działało w różnych państwach członkowskich, art. 5 pkt 3 rozporządzenia nr 44/2001 pozwala na uznanie – ze względu na miejsce, w którym szkoda zaistniała – jurysdykcji do rozpoznania powództwa o stwierdzenie odpowiedzialności, opartego na ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji tego samego państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma sąd rozpoznający sprawę, przeciwko jednemu z domniemanych sprawców tej szkody, który nie działał na obszarze właściwości sądu rozpoznającego sprawę.

54 Z utrwalonego orzecznictwa wynika, że miejscem, w którym szkoda zaistniała, jest miejsce, gdzie zdarzenie mogące wywołać odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu popełnienia czynu niedozwolonego lub czynu podobnego do czynu niedozwolonego spowodowało wystąpienie szkody (zob. wyrok Zuid-Chemie, C-189/08, EU:C:2009:475, pkt 26).

55 Jeśli chodzi o szkodę wynikającą z naruszenia prawa własności intelektualnej i handlowej, Trybunał uściślił, że zaistnienie szkody w określonym państwie członkowskim jest uzależnione od ochrony w tym państwie tego prawa, którego naruszenie jest wskazywane (zob. wyroki: Wintersteiger, C-523/10, EU:C:2012:220, pkt 25; Pinckney, C-170/12, EU:C:2013:635, pkt 33).

56 Wymaganie to można zastosować do wypadków, w których chodzi o ochronę takiego prawa na podstawie krajowej ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

57 Należy zatem uznać, że w okolicznościach takich jak w sprawie głównej spór dotyczący naruszenia wspomnianej ustawy może być wniesiony do sądów niemieckich, o ile czyn popełniony w innym państwie członkowskim spowodował lub może spowodować szkodę na obszarze właściwości sądu rozpoznającego sprawę.

58 W tym względzie do sądu odsyłającego należy dokonanie oceny, w świetle dostępnych mu informacji, w jakiej mierze sprzedaż perfum o nazwie „Blue Safe for Women" Stefanowi P., dokonana na terytorium belgijskim, mogła naruszyć przepisy niemieckiej ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji i mogła tym samym spowodować szkodę na obszarze właściwości wskazanego sądu.

59 W świetle powyższych rozważań na pytanie drugie należy odpowiedzieć, iż art. 5 pkt 3 rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że w wypadku zarzutu niedozwolonej reklamy porównawczej lub nieuczciwego naśladownictwa oznaczenia chronionego wspólnotowym znakiem towarowym, zabronionych ustawą o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji państwa członkowskiego,

w którym siedzibę ma sąd rozpoznający sprawę, wskazany przepis nie pozwala na uznanie ze względu na miejsce, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące powstanie szkody wynikającej z naruszenia wskazanej ustawy, jurysdykcji sądu wspomnianego państwa członkowskiego, gdy pozwany będący jednym z domniemanych sprawców sam nie działał w tym państwie. Natomiast w takim wypadku wspomniany przepis pozwala na uznanie ze względu na miejsce zaistnienia szkody jurysdykcji do rozpoznania powództwa o stwierdzenie odpowiedzialności, opartego na wspomnianej ustawie krajowej, przeciwko osobie mającej siedzibę w innym państwie członkowskim i której zarzuca się popełnienie w tym państwie czynu, który spowodował lub może spowodować szkodę na obszarze właściwości sądu rozpoznającego sprawę.

W przedmiocie kosztów

60 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

1) **Pojęcie „państwa członkowskiego, w którym miało miejsce naruszenie” widniejące w art. 93 ust. 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 40/94 z dnia 20 grudnia 1993 r. w sprawie wspólnotowego znaku towarowego należy interpretować w ten sposób, że w wypadku sprzedaży i dostawy towaru podrobionego dokonanych na terytorium jednego państwa członkowskiego, którego odsprzedaż przez nabywcę następuje na terytorium innego państwa członkowskiego, wskazany przepis nie pozwala na uznanie jurysdykcji do rozpoznania powództwa o naruszenie przeciwko pierwotnemu sprzedawcy, który sam nie działał w państwie członkowskim siedziby sądu rozpoznającego sprawę.**

2) **Artykuł 5 pkt 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych należy interpretować w ten sposób, że w wypadku zarzutu niedozwolonej reklamy porównawczej lub nieuczciwego naśladownictwa oznaczenia chronionego wspólnotowym znakiem towarowym, zabronionych ustawą o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb) państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma sąd rozpoznający sprawę, wskazany przepis nie pozwala na uznanie ze względu na miejsce, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące powstanie szkody wynikającej z naruszenia wskazanej ustawy, jurysdykcji sądu wspomnianego państwa członkowskiego, gdy pozwany będący jednym z domniemanych sprawców sam nie działał w tym państwie. Natomiast w takim wypadku wspomniany przepis pozwala na uznanie ze względu na miejsce zaistnienia szkody jurysdykcji do rozpoznania powództwa o stwierdzenie odpowiedzialności, opartego na wspomnianej ustawie krajowej, przeciwko osobie mającej siedzibę w innym państwie członkowskim i której zarzuca się popełnienie w tym państwie czynu, który spowodował lub może spowodować szkodę na obszarze właściwości sądu rozpoznającego sprawę.**

Podpisy